

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА

USE OF ACTIVE LEARNING TECHNOLOGIES TO PREPARE FOR PEDAGOGICAL PARTNERSHIP

У статті розглядається актуальна проблема використання технологій активного навчання як чинника формування готовності майбутніх педагогів до партнерської взаємодії в умовах модернізації української освіти та реалізації концепції Нової української школи. Проаналізовано сутність педагогічного партнерства як системи, що передбачає діалогічну співпрацю, рівноправність, взаємоповагу та відповідальність між усіма суб'єктами освітнього процесу. Підкреслюється, що готовність до партнерства охоплює мотиваційний, когнітивний, діяльнісний і рефлексивний компоненти, які мають інтегруватися у процес професійної підготовки майбутніх учителів.

Визначено роль активного навчання у розвитку ключових професійних і соціальних компетентностей, зокрема критичного мислення, комунікативних навичок, уміння працювати в команді та вирішувати проблеми в умовах невизначеності. Охарактеризовано провідні технології активного навчання – проєктне навчання, case-study, тренінги, дискусії, інтерактивні ігри, навчання у співпраці, а також їх потенціал для формування практичного досвіду партнерської взаємодії. Узагальнено вітчизняний і зарубіжний досвід упровадження активних методів, показано можливості застосування цифрових освітніх інструментів (онлайн-платформи, інтерактивні сервіси, віртуальні комунікаційні середовища) для організації ефективної співпраці між викладачами й студентами.

У роботі визначено педагогічні умови, що сприяють ефективності активного навчання: методична готовність викладачів, наявність інноваційного освітнього середовища, системна інтеграція практикоорієнтованих завдань у навчальні дисципліни. Наголошено на труднощах впровадження, пов'язаних із збереженням традиційної лекційної моделі, недостатньою підготовленістю науково-педагогічних працівників та обмеженими ресурсами.

Стаття має теоретичне і практичне значення для викладачів закладів вищої педагогічної освіти, розробників освітніх програм і методистів, оскільки запропонована модель інтеграції технологій активного навчання може стати основою для удосконалення підготовки майбутніх учителів. Результати дослідження сприятимуть формуванню професійної компетентності педагогів, здатних ефективно реалізовувати партнерську взаємодію в освітньому процесі, що є одним із ключових завдань сучасної української школи.

Ключові слова: педагогічне партнерство, активне навчання, готовність до співпраці,

професійна підготовка педагогів, партнерська взаємодія, Нова українська школа, цифрові освітні технології.

The article discusses the topical issue of using active learning technologies as a factor in preparing future teachers for partnership interaction in the context of the modernization of Ukrainian education and the implementation of the New Ukrainian School concept. The essence of pedagogical partnership as a system that provides for dialogical cooperation, equality, mutual respect, and responsibility among all subjects of the educational process is analyzed. It is emphasized that readiness for partnership encompasses motivational, cognitive, activity-based, and reflective components that must be integrated into the professional training of future teachers.

The role of active learning in the development of key professional and social competencies, in particular critical thinking, communication skills, teamwork, and problem-solving in conditions of uncertainty, is identified. The leading technologies of active learning are characterized – project-based learning, case studies, training, discussions, interactive games, collaborative learning, as well as their potential for forming practical experience of partnership interaction. Domestic and foreign experience in implementing active methods is summarized, and the possibilities of using digital educational tools (online platforms, interactive services, virtual communication environments) for organizing effective cooperation between teachers and students are shown.

The paper identifies pedagogical conditions that contribute to the effectiveness of active learning: methodological readiness of teachers, availability of an innovative educational environment, and systematic integration of practice-oriented tasks into academic disciplines. It highlights the difficulties of implementation associated with the preservation of the traditional lecture model, insufficient training of scientific and pedagogical workers, and limited resources.

The article has theoretical and practical significance for teachers of higher pedagogical education institutions, developers of educational programs, and methodologists, since the proposed model of integration of active learning technologies can become the basis for improving the training of future teachers. The results of the study will contribute to the formation of professional competence of teachers who are able to effectively implement partnership interaction in the educational process, which is one of the key tasks of the modern Ukrainian school.

Key words: pedagogical partnership, active learning, readiness for cooperation, professional training of teachers, partnership interaction, New Ukrainian School, digital educational technologies.

УДК 378.091.313:[37.015.311:37.005.56
DOI <https://doi.org/10.32782/ip/86.2.25>
Стаття поширюється на умовах
ліцензії CC BY 4.0

Силенко Н.І.,

докт. філос. в галузі 01 Освіта/
Педагогіка, вчитель-методист,
вихователь-методист,
вчитель початкових класів, вчитель
вищої кваліфікаційної категорії,
Середньої загальноосвітньої школи
№ 35

Матвієнко В.О.,

аспірант кафедри початкової освіти
та інноваційної педагогіки
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Сучасні трансформації в освіті України та світу актуалізують необхідність переосмислення ролі вчителя і способів організації освітнього процесу. Одним із провідних концептів Нової української

школи виступає педагогічне партнерство, що базується на взаємоповазі, довірі та співпраці між учителем, учнем і батьками [5; 3]. Така взаємодія виходить за межі традиційних авторитарних моделей, наближаючи освітній процес до принципів

демократизації, суб'єктності та співтворчості. Водночас ефективність партнерства значною мірою залежить від рівня сформованості у вчителя готовності до його практичної реалізації, що потребує цілеспрямованого розвитку відповідних професійних і комунікативних компетентностей.

У сучасній педагогічній науці дедалі більше уваги приділяється технологіям активного навчання як засобу підвищення залученості здобувачів освіти, розвитку їхньої критичної та креативної компетентності, формування навичок співпраці й партнерської взаємодії [6; 10; 13]. Міжнародні дослідження переконливо доводять, що використання інтерактивних і кооперативних форм навчання підвищує академічні результати студентів і сприяє зниженню рівня пасивності у навчальному процесі. Це, у свою чергу, безпосередньо корелює з підготовкою майбутніх педагогів до організації партнерських практик у школі.

Українські науковці також наголошують на потенціалі активних методів навчання для формування партнерської культури у здобувачів педагогічної освіти. Використання інтерактивних вправ, проєктної діяльності, фасилітаційних методик та комунікативних практик сприяє становленню вчителя як модератора співпраці, а не лише транслятора знань [9; 11; 4]. Особливої актуальності набуває інтеграція активних технологій у дистанційне та змішане навчання, що під час пандемії COVID-19 та воєнних умов продемонструвало необхідність нових підходів до збереження педагогічної взаємодії [1; 2;].

Водночас залишається низка суперечностей. З одного боку, концепція педагогічного партнерства задекларована на нормативному рівні й підтримується освітніми реформами; з іншого – практичне впровадження технологій активного навчання у процес професійної підготовки майбутніх учителів не завжди має системний характер і залежить від педагогічної майстерності викладачів закладів вищої освіти [7]. Постає потреба у виробленні теоретично обґрунтованих і практично ефективних моделей інтеграції активних технологій у підготовку педагогів, що дозволить формувати стійку готовність до партнерської взаємодії в умовах сучасних викликів.

Таким чином, проблема дослідження полягає у визначенні педагогічних умов, методів та інструментів активного навчання, які забезпечують підвищення рівня готовності майбутніх учителів до реалізації педагогічного партнерства в освітньому процесі. Її розв'язання сприятиме узгодженню міжнародного досвіду [12; 7; 8] з національними освітніми пріоритетами та забезпечить якісну професійну підготовку педагогів у контексті європейської інтеграції України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях останніх десятиліть

простежується стійка тенденція до переосмислення ролі педагога та способів організації освітнього процесу. Поняття педагогічного партнерства стало ключовим у сучасних освітніх реформах, адже воно поєднує принципи гуманістичної педагогіки, демократизації суспільного життя та вимоги компетентнісного підходу. У працях українських дослідників [5; 3; 9] партнерство визначається як одна з провідних умов успішної реалізації Концепції «Нова українська школа», що забезпечує формування готовності вчителя до діалогу, співробітництва і взаємної відповідальності у взаєминах із учнями, батьками та колегами.

Розглядаючи партнерство крізь призму професійної підготовки майбутніх педагогів, В. Ковальчук [3] наголошує на його системному характері та пропонує структурно-функціональну модель, що включає методологічний, змістовий і технологічний компоненти. Дослідження О. Семеног і М. Вовк [5] акцентують увагу на ролі педагогічної освіти як чинника формування комунікативної компетентності майбутніх учителів, що є необхідною передумовою партнерських стосунків. І. Філімонова [9], аналізуючи практику викладання у закладах вищої освіти, підкреслює ефективність упровадження технологій педагогічного партнерства у процес вивчення фахових дисциплін, що дозволяє студентам набувати досвіду співпраці та взаємоповаги.

Окрему увагу вітчизняні дослідники приділяють умовам реалізації партнерства у специфічних освітніх середовищах. Так, Г. Голос [11] доводить ефективність партнерської взаємодії у закладах вищої освіти, підкреслюючи її значення для становлення педагогічної ідентичності студентів. Науковці акцентують увагу на дошкільній освіті, де партнерство розглядається як основа взаємодії педагогів і батьків у формуванні життєвих компетентностей дитини. У кризових умовах (пандемія COVID-19, воєнні дії) проблема партнерства набуває особливої актуальності: дослідження Л. Задорожної-Княгиницької та А. Ситник [2] показують нові можливості та виклики партнерської взаємодії у дистанційному навчанні, а М. Барчій [1] висвітлює психологічні аспекти забезпечення довіри та співпраці під час організації освітнього процесу у воєнний час.

Разом із тим, сучасні науковці підкреслюють, що ефективність партнерства неможлива без використання технологій активного навчання, які забезпечують діалогічність, залученість і практико-орієнтованість навчального процесу. У світовій освітній думці активне навчання (active learning) трактується як така організація взаємодії, за якої студенти беруть безпосередню участь у процесі засвоєння знань, замість пасивного сприймання лекційного матеріалу. Фундаментальні праці R. Hake [10] та C. Freeman і колег [6] довели, що інтерактивні методи – дискусії, групові завдання, проблемне навчання – суттєво підвищують

успішність студентів та знижують відсоток академічних невдач. Ці висновки стали основою для широкого впровадження активних методів у вищій освіті США та Європи.

Подальші дослідження конкретизували механізми впливу активного навчання на якість освіти. J. Koretsky та ін. [13] аналізували використання електронних інтерактивних систем (clickers), що стимулюють колективне обговорення та взаємний контроль у навчальній групі. Їхні результати свідчать про те, що навіть прості цифрові інструменти можуть істотно підвищити динаміку партнерської взаємодії та забезпечити розвиток комунікативних навичок.

Сучасні автори [7; 8] наголошують, що новий етап розвитку активного навчання пов'язаний з інтеграцією цифрових технологій, зокрема генеративного штучного інтелекту, у навчальний процес. Це відкриває додаткові можливості для персоналізації навчання, співпраці у віртуальних середовищах та створення інноваційних форм партнерської взаємодії. У свою чергу, дослідження N. Ourdyl та ін. [12] демонструють, що педагогічне партнерство сприяє не лише підвищенню академічних результатів, а й розвитку соціальної рівності, кар'єрних навичок і громадянської активності студентів. Таким чином, партнерство постає як чинник соціальної інтеграції та професійного зростання.

У вітчизняній педагогіці питання активного навчання розглядаються передусім у зв'язку з підготовкою майбутніх учителів. Т. Мотуз [4] підкреслює, що впровадження інтерактивних технологій у професійну підготовку здобувачів педагогічної освіти є необхідною умовою формування їхньої готовності до партнерської взаємодії. Це зумовлено тим, що лише через власний досвід активного, комунікативно насиченого навчання студент може усвідомити цінність партнерства і в подальшій професійній діяльності застосовувати відповідні стратегії.

Аналіз наведених наукових джерел дає підстави зробити кілька узагальнень. По-перше, педагогічне партнерство визнається одним із провідних напрямів модернізації освіти, який знаходить своє відображення у працях як українських, так і зарубіжних дослідників. По-друге, активне навчання розглядається як основний інструмент формування готовності майбутніх учителів до партнерської взаємодії, оскільки воно забезпечує діалогічність, спільну діяльність і суб'єктність учасників освітнього процесу. По-третє, актуальною і водночас недостатньо розробленою залишається проблема системного впровадження активних технологій у підготовку педагогів саме з орієнтацією на формування стійкої готовності до партнерства. Наявні дослідження окреслюють окремі аспекти цієї проблеми – комунікативний, психологічний, технологічний, проте комплексне науково-методичне забезпечення поки що не є достатнім.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових джерел свідчить, що проблема використання технологій активного навчання у формуванні готовності педагогів до партнерської взаємодії розглядається в сучасній педагогічній науці переважно фрагментарно. У вітчизняних дослідженнях основна увага зосереджена на загальних засадах педагогічного партнерства [5; 3], а також на описі окремих форм і методів його реалізації в освітньому процесі [9; 11]. Водночас питання інтеграції активних технологій у професійну підготовку майбутніх учителів розкривається здебільшого у площині методики викладання, а не як системна умова формування готовності до партнерства [4]. У зарубіжних працях [6; 13; 7] значна увага приділяється доведенню ефективності активного навчання для підвищення академічних результатів та розвитку навичок співпраці. Проте у цих дослідженнях партнерство розглядається здебільшого у загальному контексті групової взаємодії, а не як специфічна компетентність майбутнього вчителя.

Таким чином, наукова проблема полягає у відсутності цілісної моделі, яка б поєднувала теоретичні засади педагогічного партнерства, технології активного навчання як інструмент його формування та практичні механізми підготовки майбутніх педагогів до реалізації партнерських взаємин у шкільному середовищі. Недостатньо дослідженими залишаються педагогічні умови, що забезпечують ефективне використання активних технологій саме з метою розвитку готовності до партнерства; критерії та індикатори вимірювання сформованості цієї готовності у студентів педагогічних спеціальностей; інноваційні моделі поєднання активного навчання з цифровими освітніми інструментами та дистанційними форматами; особливості формування партнерської компетентності в умовах кризових викликів, зокрема воєнного стану та пандемії.

Виділення цих невирішених аспектів визначає необхідність проведення комплексного дослідження, спрямованого на розробку й апробацію педагогічної моделі використання активних технологій для формування готовності майбутніх учителів до партнерської взаємодії.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка ефективності використання технологій активного навчання як засобу формування готовності майбутніх педагогів до партнерської взаємодії, що передбачає інтеграцію інноваційних методів і прийомів навчання у процес професійної підготовки з урахуванням сучасних освітніх викликів.

Виклад основного матеріалу. У сучасній педагогічній науці педагогічне партнерство розглядається як провідний принцип взаємодії між учасниками освітнього процесу, що передбачає рівність

сторін, взаємну повагу, діалогічність та орієнтацію на спільний результат. Воно виходить за межі традиційних уявлень про ієрархічну позицію вчителя, пропонуючи нову модель співпраці, у якій учитель і учень виступають рівноправними суб'єктами освітньої діяльності. У концепції Нової української школи партнерство визначається як одна з ключових засад освітнього процесу, що забезпечує гуманізацію навчання та сприяє становленню учня як активного учасника освітнього простору [5; 3]. Для майбутнього педагога готовність до партнерської взаємодії означає здатність вибудовувати комунікацію на основі довіри, врахування потреб і можливостей усіх учасників, а також вміння поєднувати професійну компетентність із емоційною чуйністю та соціальною відповідальністю.

У цьому контексті особливої ваги набувають технології активного навчання, що спрямовані на створення ситуацій реальної взаємодії, спільного пошуку рішень і вироблення навичок колективної діяльності. Активне навчання, на відміну від традиційних форм викладу матеріалу, дозволяє студентам не лише засвоювати знання, а й набувати досвіду співпраці, самостійності, критичного мислення й рефлексії, що безпосередньо пов'язано з формуванням готовності до партнерства [6; 10]. Дослідження доводять, що залучення студентів до навчальних практик, орієнтованих на діалог, дискусію, роботу в команді та проєктну діяльність, сприяє розвитку як професійних, так і соціальних компетентностей, серед яких комунікативність, відповідальність за спільний результат, здатність до співробітництва та толерантність до різних точок зору [7; 8]. Таким чином, активне навчання постає не лише як методичний інструмент, а як стратегія формування цілісної особистості майбутнього педагога, здатного до партнерської взаємодії у професійній діяльності.

Важливим є врахування як міжнародного, так і українського досвіду у застосуванні активних методів. У зарубіжній практиці активно досліджуються різні формати навчання у співпраці: метод проєктів, кейс-метод, проблемно-орієнтоване навчання, технології командної роботи. Вони демонструють високу ефективність не лише у підвищенні рівня засвоєння знань, а й у розвитку навичок комунікації та співробітництва, що є невід'ємними компонентами партнерської компетентності [13; 12]. В Україні ж акцент робиться на інтеграції інтерактивних методів у процес професійної підготовки педагогів, серед яких дискусії, тренінги, ділові та рольові ігри, що дають змогу моделювати реальні педагогічні ситуації й відпрацьовувати вміння будувати партнерські відносини [9]. Поєднання світового досвіду з національними освітніми традиціями дозволяє створювати ефективні моделі, які відповідають вимогам сучасної школи.

Методологічні підходи до інтеграції активного навчання у підготовку майбутніх педагогів зумовлені сучасною парадигмою освіти, орієнтованою на компетентнісний розвиток. Компетентнісний підхід забезпечує спрямованість освітнього процесу на формування у студентів цілісної системи знань, умінь та особистісних якостей, необхідних для реалізації партнерських взаємин. Особистісно орієнтований підхід дозволяє враховувати індивідуальні особливості, інтереси та потреби студентів, що сприяє розвитку емпатії та вміння враховувати позицію іншого – базових елементів партнерства. Діяльнісний підхід підкреслює значущість активної участі студентів у навчальному процесі та забезпечує можливість формування компетентностей не лише на рівні теоретичного засвоєння, а й у процесі реальної практичної діяльності [4].

Організація партнерської взаємодії на основі активного навчання вимагає дотримання певних принципів: діалогічності, рівноправності, взаємної відповідальності, колективної участі у прийнятті рішень, орієнтації на результат, що має спільну цінність для всіх учасників. Педагогічними умовами ефективності цього процесу виступають створення позитивного освітнього середовища, яке підтримує довіру та відкритість; підготовленість викладачів до використання активних технологій; інтеграція цифрових інструментів, що розширюють можливості для співпраці; системність і послідовність впровадження активних методів у навчальний процес.

Таким чином, поєднання теоретичних засад педагогічного партнерства з методологічно обґрунтованим використанням активного навчання створює підґрунтя для формування нової моделі підготовки майбутніх педагогів, орієнтованої на діалог, співпрацю та спільну відповідальність за результат. Це відповідає як світовим освітнім тенденціям, так і національним пріоритетам у реформуванні системи педагогічної освіти.

У процесі професійної підготовки майбутніх педагогів технології активного навчання відіграють ключову роль, адже вони забезпечують не лише засвоєння теоретичних знань, а й формування навичок співпраці, комунікації, колективного прийняття рішень та спільної відповідальності. Однією з найбільш поширених є технологія проєктного навчання, яка спрямована на організацію навчального процесу у формі виконання студентами комплексних завдань, пов'язаних із реальними або змодельованими педагогічними проблемами. Вона дозволяє розвивати вміння планувати діяльність, розподіляти ролі, співпрацювати з іншими та досягати колективного результату, що безпосередньо відповідає вимогам партнерської взаємодії. Метод case-study забезпечує студентам можливість аналізувати конкретні професійні ситуації, пропонувати різні варіанти їх вирішення, дискутувати та обґрунтовувати власні позиції. Він розвиває

критичне мислення, толерантність до різних точок зору, а також формує готовність до прийняття рішень у складних педагогічних умовах.

Важливим елементом активного навчання є тренінги, спрямовані на розвиток комунікативних, емоційних та соціальних компетентностей. Вони створюють умови для практичного відпрацювання навичок емпатійного слухання, ведення діалогу, вирішення конфліктів, що становить основу партнерських відносин у професійній діяльності вчителя. Дискусії та дебати також широко застосовуються у підготовці педагогів, оскільки вони вчать аргументувати власну точку зору, враховувати позиції інших учасників, приходити до консенсусу, що має особливе значення для організації навчального середовища у школі. Інтерактивні ігри та рольові моделювання створюють умови для відтворення реальних педагогічних ситуацій і формування досвіду поведінки у партнерській взаємодії. Навчання в команді (cooperative learning) сприяє формуванню почуття колективної відповідальності, розвиває навички співпраці та довіри, що є необхідними складниками партнерської компетентності.

Значні можливості для реалізації принципів партнерської взаємодії відкриває використання цифрових освітніх інструментів. Сучасні платформи для колаборативної роботи (Google Workspace for Education, Microsoft Teams, Moodle) дають змогу організовувати спільні проєкти, проводити дискусії в онлайн-форматі, створювати інтерактивні навчальні ресурси, що сприяє розвитку умінь комунікувати, координувати дії та приймати рішення на відстані. Використання цифрових технологій у підготовці педагогів також відповідає вимогам цифрової трансформації освіти і сприяє формуванню вчителя, здатного до ефективної взаємодії з учнями в умовах змішаного та дистанційного навчання. Приклади інтеграції цих підходів у професійну підготовку включають використання платформ Padlet чи Miro для колективної розробки навчальних матеріалів, проведення симуляційних занять у віртуальному середовищі та впровадження елементів гейміфікації у навчальні курси.

Формування готовності майбутніх педагогів до партнерської взаємодії доцільно розглядати як багатокомпонентний процес, що охоплює мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний складники. Мотиваційний компонент передбачає наявність внутрішньої установки на співпрацю, орієнтацію на гуманістичні цінності, усвідомлення значущості партнерства для професійного успіху. Когнітивний компонент відображає рівень знань про сутність партнерських відносин, закономірності міжособистісної взаємодії, методи та технології активного навчання. Діяльнісний компонент виявляється у сформованості практичних умінь організовувати партнерську взаємодію, застосовувати відповідні методи навчання, створювати ситуації співпраці

у навчальному середовищі. Рефлексивний компонент забезпечує здатність майбутнього педагога аналізувати власний досвід, оцінювати ефективність взаємодії, усвідомлювати свої сильні та слабкі сторони у партнерській діяльності [5].

Реалізація моделі формування готовності до педагогічного партнерства можлива за умови створення сприятливого освітнього середовища, у якому забезпечується взаємоповага, відкритість і довіра. Важливою педагогічною умовою є підготовленість викладачів закладів вищої освіти до застосування активних методів, готовність змінювати традиційну лекційно-репродуктивну модель навчання на інтерактивну, діалогічну. Не менш значущим є поступове, системне впровадження активних технологій у навчальний процес, що дозволяє студентам накопичувати досвід партнерської взаємодії в різних навчальних ситуаціях. Механізмами реалізації моделі виступають інтеграція активних технологій у навчальні дисципліни педагогічного циклу, організація групових проєктів та дослідницьких завдань, створення умов для рефлексивного аналізу результатів навчання.

Очікуваними результатами впровадження моделі є підвищення рівня мотивації студентів до співпраці, розширення їхнього знання про сутність та механізми партнерства, розвиток практичних умінь організовувати партнерську взаємодію у професійній діяльності, а також формування готовності до постійного самовдосконалення й професійної рефлексії. У результаті підготовка майбутніх педагогів набуває цілісного характеру, поєднуючи засвоєння знань із практичним досвідом співробітництва та розвитком особистісних якостей, необхідних для ефективної роботи у Новій українській школі.

Активне навчання в сучасній педагогічній освіті має виняткове значення, оскільки воно безпосередньо відповідає завданням Нової української школи, яка орієнтована на партнерську взаємодію, демократичність та розвиток компетентностей, а не лише знань результатів. У цьому контексті майбутні вчителі мають оволодіти не тільки методами викладання, а й умінням працювати в команді, організовувати навчальний процес у форматі співпраці з учнями, батьками та колегами. Саме технології активного навчання дозволяють формувати готовність до таких завдань, оскільки вони відтворюють ситуації взаємодії, моделюють реальні педагогічні виклики та вчать відповідальності за спільний результат. Вони також сприяють розвитку критичного мислення, комунікативної гнучкості та здатності до рефлексії – компетентностей, які визначають успіх сучасного вчителя.

Разом із тим упровадження активних технологій у педагогічну підготовку супроводжується низкою труднощів. Передусім, недостатня підготовленість частини викладачів вищої школи до використання інтерактивних методів часто зумовлює збереження традиційної лекційно-репродуктивної моделі.

Додатковим бар'єром виступають обмежені ресурсні можливості: відсутність сучасного технічного обладнання, нестача часу на групову чи проектну роботу, перевантаженість навчальних програм. Важливим чинником є також традиційність академічного середовища, де ще зберігається орієнтація на індивідуальні результати й контроль, а не на колективну взаємодію та процес співпраці. Подолання цих перешкод потребує цілеспрямованої підтримки з боку освітньої політики, підвищення кваліфікації викладачів та зміни педагогічної культури університетського середовища.

Перспективними напрямками подальших досліджень є вивчення ефективності окремих активних технологій у формуванні партнерських компетентностей у різних спеціальностях та умовах освітнього процесу. Значущим видається дослідження потенціалу цифрових платформ і віртуальних середовищ для розвитку співпраці й комунікації, що особливо актуально в умовах дистанційного й змішаного навчання. Перспективним є також розроблення моделей інтеграції активного навчання у міждисциплінарні курси та практичну підготовку студентів, що дозволить максимально наблизити навчальний процес до реальних умов майбутньої професійної діяльності.

У цілому, активне навчання має стати не додатковим, а базовим підходом у педагогічній освіті, адже саме воно забезпечує формування готовності до партнерства, що є фундаментальною вимогою Нової української школи.

Висновки. У ході дослідження з'ясовано, що технології активного навчання є ефективним засобом формування готовності майбутніх педагогів до партнерської взаємодії, адже вони забезпечують поєднання теоретичних знань із практичним досвідом співробітництва, створюють умови для розвитку критичного мислення, комунікативних і соціальних компетентностей, сприяють усвідомленню цінності діалогу, взаємоповаги та довіри у педагогічному процесі.

Встановлено, що інтеграція активних методів навчання у професійну підготовку майбутніх учителів ґрунтується на компетентнісному, особистісно орієнтованому та діяльнісному підходах, що дозволяє реалізувати принципи партнерської взаємодії у процесі навчання. Найбільш продуктивними виявляються проєктне навчання, метод case-study, тренінги, дискусії, інтерактивні ігри та командна робота, які відтворюють реальні педагогічні ситуації та формують практичний досвід співпраці.

Окреслено основні компоненти готовності до педагогічного партнерства: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний і рефлексивний, а також педагогічні умови їхнього формування – створення сприятливого освітнього середовища, використання сучасних цифрових інструментів та цілеспрямована діяльність викладачів.

Разом із тим виявлено певні труднощі впровадження активного навчання у педагогічну освіту, серед яких: недостатня підготовленість викладачів до застосування інтерактивних методів, обмеженість ресурсів, збереження традиційної лекційної моделі. Подолання цих бар'єрів потребує оновлення методичного забезпечення, підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та трансформації освітнього середовища університетів.

Перспективними напрямками подальших наукових пошуків є дослідження специфіки застосування активних технологій у різних дисциплінах педагогічної підготовки, оцінка ефективності цифрових платформ для розвитку партнерської взаємодії, а також розробка міждисциплінарних моделей інтеграції активного навчання у професійний розвиток майбутніх учителів.

Отримані результати підтверджують значущість активного навчання як базового підходу у підготовці вчителя Нової української школи та окреслюють шляхи подальшого вдосконалення освітньої практики.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Барчій М. С., Воронова О. Ю. Партнерська педагогічна взаємодія в умовах воєнного стану. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Психологія*. 2024. № 2. С. 5–8. URL: <https://doi.org/10.32782/psyspu/2024.2.1>
2. Задорожна-Княгиницька Л. В., Ситник А. В. Партнерство школи та сім'ї в умовах дистанційного навчання. *Проблеми сучасної освіти*. 2020. Вип. 6. С. 115–120. URL: <https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2119/1/partnerstvo.pdf>
3. Ковальчук В. А. *Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя*: навч.-метод. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 140 с. URL: https://eprints.zu.edu.ua/36145/1/Ковальчук_Навч_посіб.pdf
4. Мотуз Т. Педагогічне партнерство як стратегічний складник педагогічного професіоналізму. *Проблеми педагогіки*. 2024. № 3. С. 45–53. URL: <https://visnuk.dano.dp.ua/index.php/pp/article/download/155/145>
5. Семенов О., Вовк М. Педагогічне партнерство як пріоритет сучасної педагогічної освіти. *Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*. 2021. Т. 3, № 2. URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305x-2021-3-2-11-1>
6. Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics / S. Freeman et al. *Proceedings of the National Academy of Sciences*. 2014. Vol. 111, no. 23. P. 8410–8415. URL: <https://doi.org/10.1073/pnas.1319030111>
7. Børte K., Lillejord S. Learning to teach: Aligning pedagogy and technology in a learning design tool. *Teaching and Teacher Education*. 2024. Vol. 148. P. 104693. URL: <https://doi.org/10.1016/j.tate.2024.104693>
8. Enhancing Active Learning through Collaboration Between Human Teachers and Generative AI / K. Pahi

et al. *Computers and Education Open*. 2024. P. 100183. URL: <https://doi.org/10.1016/j.caeo.2024.100183>

9. Filimonova I. Using of partnership technology in the study of professional disciplines in the training of vocational education future specialists. *Humanities science current issues*. 2022. T. 2, № 54. С. 296–299. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/54-2-45>

10. Hake R. R. Interactive-engagement versus traditional methods: a six-thousand-student survey of mechanics test data for introductory physics courses. *American Journal of Physics*. 1998. Vol. 66, no. 1. P. 64–74. URL: <https://doi.org/10.1119/1.18809>

11. Holos H. Pedagogical partnership in higher education institutions: expediency and capabilities. *Scientific bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky*. 2022. T. 2022, № 3 (140). С. 16–24. URL: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2022-3-2>

12. Ourdyl N., Cardamone C., Dwyer H. The Impact of Pedagogical Partnership on Students' Professional Skills and Lives. *Social Sciences*. 2025. Vol. 14, no. 2. P. 114. URL: <https://doi.org/10.3390/socsci14020114>

13. The role of pedagogical tools in active learning: a case for sense-making / M. Koretsky et al. *International Journal of STEM Education*. 2018. Vol. 5, no. 1. URL: <https://doi.org/10.1186/s40594-018-0116-5>

Дата першого надходження рукопису до видання: 25.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 22.09.2025

Дата публікації: 24.09.2025